

Latvijas Republikas Senāts

SPRIEDUMS

Rīgā 2025. gada 17. septembrī

Senāts šādā sastāvā: senatore referente Sanita Osipova, senatores Marika Senkāne un Kristīne Zīle

rakstveida procesā izskatīja SIA „SIA All Media Latvia” kasācijas sūdzību par Kurzemes apgabaltiesas 2025. gada 16. janvāra spriedumu daļā par tiesāšanās izdevumiem civillietā /Persona A/ prasībā pret SIA „All Media Latvia”, SIA „RED DOT MEDIA” un SIA „Star FM” par nepatiesu ziņu atsaukšanu un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] Prasības pieteikumā norādīts, ka neatkarīgā producenta SIA „RED DOT MEDIA” raidījumā /nosaukums/ tika sagatavots sižets saistībā ar 2022. gada nogalē plašu publicitāti ieguvušu korupcijas skandālu Eiropas /institūcijā/. Tajā par prasītāju /Persona A/ norādītas šādas nepatiesas ziņas:

- [v]iņš arī iebilda pret frakcijas oficiālo nostāju atbalstīt rezolūciju, ar ko /ārvalsts A/ tika atzīta par terorisma atbalstītāju;

- [n]eoficiāla informācija liecina, ka /Persona A/ no vēstniecības /ārvalstī B/ bijis atsaukts par pārāk ciešām saitēm ar /ārvalsts C/ pārstāvjiem /ārvalstī B/ (turpmāk arī – izplatītās ziņas).

Raidījums pārraidīts /datums/ elektroniskā plašsaziņas līdzekļa – raidorganizācijas SIA „All Media Latvia” – programmā /nosaukums B/. Tāpat raidījums un tā izklāsts publicēts tīmekļa vietnē /Tīmekļvietne B adrese J/, kuras uzturētājs un veidotājs ir SIA „All Media Latvia” un SIA „Star FM”.

Ievērojot minēto, prasītājs lūdz:

- izplatītās ziņas atzīt par nepatiesām un uzlikt pienākumu atbildētājiem tās atsaukt, izplatot ziņu atsaukumu tāda paša nosaukuma raidījumā un tajā pašā vai līdzvērtīgā laikā, bet tīmekļa vietnē /Tīmekļvietne B adrese J/ – ziņu atsaukumu izplatīt tādā pašā šriftā un tajā pašā sadaļā, kurā bija publicētas nepatiesās ziņas:

- piedzīt morālā kaitējuma atlīdzību no SIA „RED DOT MEDIA” 1500euro, no SIA „All Media Latvia” – 750euro, bet no SIA „Star FM” – 250euro.

[2] Ar Rīgas pilsētas tiesas 2024. gada 8. marta spriedumu prasība apmierināta daļēji:

- neatkarīgajai producentei SIA „RED DOT MEDIA” un ziņu izplatītājai SIA „All Media Latvia” uzlikts pienākums atsaukt izplatītās ziņas, kas atzītas par nepatiesām un prasītāja godu un cieņu aizskarošām;

- no SIA „RED DOT MEDIA” par labu prasītājam piedzīta mantiskā kompensācija un tiesāšanās izdevumi 1197,50euro, bet no SIA „All Media Latvia” – tiesāšanās izdevumi 747,50euro;

- prasība pret SIA „All Media Latvia” noraidīta daļā par mantiskās kompensācijas 750euro piedziņu, bet daļā pret SIA „Star FM” – noraidīta pilnībā.

SIA „RED DOT MEDIA” un SIA „All Media Latvia” spriedumu pārsūdzēja prasības apmierinātajā daļā. Ievērojot minēto, prasības noraidītajā daļā pirmās instances tiesas spriedums kā nepārsūdzēts stājies spēkā.

[3] Ar Kurzemes apgabaltiesas 2025. gada 16. janvāra spriedumu prasība apmierināta:

- neatkarīgajai producentei SIA „RED DOT MEDIA” un ziņu izplatītājai SIA „All Media Latvia” uzlikts pienākums atsaukt izplatītās ziņas, kas atzītas par nepatiesām un prasītāja godu un cieņu aizskarošām;

- noteikts, ka minētās ziņas atsaukamas septiņu dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas, atsaukumu publicējot tādā pašā šriftā, tajā pašā mājaslapā (raidījumā), kurā tās bija publicētas (pārraidītas), un tieši: ziņu atsaukumu pārraidīt raidījumā /nosaukums/ televīzijas kanālā /nosaukums B/, tajā pašā raidījuma laikā, ja tas nav iespējams, tad līdzvērtīgā laikā; ziņu atsaukumu publicēt tīmekļa vietnē */Tīmekļvietne B adrese J/* tādā pašā šriftā un tajā pašā sadaļā;

- no SIA „RED DOT MEDIA” par labu prasītājam piedzīta mantiskā kompensācija 1500euro, valsts nodeva 235,78 euro un ar lietas vešanu saistītie izdevumi 1875 euro;

- no SIA „All Media Latvia” par labu prasītājam piedzīta valsts nodeva 35euro un ar lietas vešanu saistītie izdevumi 1425 euro.

Ar senatoru kolēģijas 2025. gada 24. aprīļa lēmumu ierosināta kasācijas tiesvedība sakarā ar SIA „All Media Latvia” kasācijas sūdzību par minēto spriedumu daļā par tiesāšanās izdevumu atlīdzināšanu. Tādēļ pārējā daļā spriedums stājies likumīgā spēkā.

Apgabaltiesas spriedums daļā, par kuru ierosināta kasācijas tiesvedība, pamatots ar šādiem motīviem.

[3.1] SIA „All Media Latvia” ir civiltiesiski atbildīga par prasītājas tiesību aizskārumsu, jo sižets, kurā ietvertas prasītāja godu un cieņu aizskarošas ziņas, ievietots SIA „All Media Latvia” kā izplatītāja pārstāvētajā televīzijas kanālā un interneta mājaslapās. Arī Senāta 2012. gada 17. oktobra spriedumā lietā Nr. SKC-637/2012 atzīts, ka Civillikuma 2352.¹ panta un likuma „Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem” 7. panta izpratnē arī ziņu izplatītājs ir atbildīgs par šāda rakstura aizskārumsu.

Tīmekļa vietnes */Tīmekļvietne B adrese A/* lietošanas noteikumu 2.1. un 2.4. apakšpunkts paredz, ka vietnē ievietotie darbi, sižeti, materiāli un to saturs ir SIA „All Media Latvia” intelektuālais īpašums, ja vien pie konkrētā materiāla nav norādīts citādi. Jebkāda materiālu tālāka pilnīga vai daļēja izmantošana ir atļauta tikai ar SIA „All Media Latvia” iepriekšēju rakstisku atļauju.

Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma (turpmāk – EPLL) 50. panta pirmā daļa paredz, ka paustās nepatiesās ziņas var pieprasīt atsaukt tieši no elektroniskā plašsaziņas līdzekļa, līdz ar to tikai SIA „All Media Latvia” var tikt uzlikts attiecīgais pienākums.

Katras atbildētājas atbildības apjoms ņemts vērā, jo mantiskā kompensācija piedzīta tikai no ziņu raidījuma producenta kā ziņu sagatavotāja. Savukārt tiesāšanās izdevumi ir procesuāls institūts, un no procesuālā viedokļa abas atbildētājas uzskatāmas par vienlīdzīgām lietas dalībniecēm. Tādēļ tas, ka EPLL 50. pantā likumdevējs, veicinot neatkarīgo producentu darbu pieejamību, norādījis uz atbildības robežām, neliedz prasītājam tiesības saņemt tiesāšanās izdevumus no procesu zaudējušās puses.

Ievērojot minēto, tiesāšanās izdevumi vienādās daļās ir jāsedz abām atbildētājām, kuru tiesību aizskārums izpaužas ne tikai kā ziņu sagatavošana, bet arī to izplatīšana.

[3.2] Prasītājs samaksāja valsts nodevu 70 *euro* par nemantisko prasību, bet 334,64 *euro* – par mantisko prasību. Tādējādi par nemantisko prasību atbildētājām SIA „RED DOT MEDIA” un SIA „All Media Latvia” katrai jāatlīdzina prasītājam 35*euro*, bet par mantisko prasību no SIA „RED DOT MEDIA” prasītāja labā ir piedzenama valsts nodeva 200,78*euro*, kas aprēķināta proporcionāli prasības apmierinātajai daļai.

Tāpat atbilstoši Civilprocesa likuma 42. pantam no katras atbildētājas piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 2,50 *euro*.

[3.3] Prasītājam šajā tiesvedībā radušies ar lietas vešanu saistītie izdevumi advokāta palīdzības samaksai 3645,25 *euro*.

Civilprocesa likuma 44. panta pirmās daļas 1. punkta „a” un „d” apakšpunkts noteic, ka prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasības summa nepārsniedz 8500 *euro*, šie izdevumi atlīdzināmi to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 30 procentiem no prasījuma apmierinātās daļas. Savukārt prasībās, kurām nav mantiska rakstura, advokāta izdevumi atlīdzināmi to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 2850 *euro*.

Tā kā tiesāšanās izdevumi sadalāmi vienādās daļās, par nemantiska rakstura prasību no katras atbildētājas par labu prasītājam piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi 1425 *euro*, bet par mantiska rakstura prasību – no atbildētājas SIA „RED DOT MEDIA” papildus piedzenami 450*euro*.

[4] Par minēto spriedumu SIA „All Media Latvia” iesniegusi kasācijas sūdzību, kurā sprieduma nepareizība daļā par tiesāšanās izdevumiem pamatota ar šādiem argumentiem.

[4.1] Tiesa nepareizi piemēroja Civillikuma 2352.¹ pantu, likuma „Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem” 7. pantu un 21. panta piekto daļu, kā arī EPLL 50. panta pirmo daļu, jo aprobežojās vienīgi ar tā gramatisko iztulkojumu. Šī iemesla dēļ pārsūdzētajā spriedumā nav noskaidrots elektroniskā plašsaziņas līdzekļa atbildības apjoms situācijās, kad tās izplatīto saturu sagatavoja neatkarīgais producents.

Elektronisko plašsaziņu līdzeklim EPLL 33. panta pirmajā daļā ir noteikts pienākums to veidotajās programmās ietvert neatkarīgo producentu veidotos darbus. Šāds regulējums pieņemts, ieviešot Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 10. marta direktīvu 2010/13/ES par to, lai koordinētu dažus dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētus noteikumus audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu (turpmāk arī – Direktīva 2010/13/ES). Eiropas Padome, skaidrojot neatkarīgo producentu jēdzienu vēl pirms minētās direktīvas pieņemšanas, norādīja, ka neatkarīgais producents ir atbildīgs par radošās komandas komplektēšanu un satura veidošanai nepieciešamo tehnisko un finanšu resursu iegūšanu. Tādējādi neatkarīgajam producentam ir atbildība kā satura izdevējam/veidotājam.

Turklāt elektroniskais plašsaziņu līdzeklis nav tiesīgs ietekmēt neatkarīgo producentu veidoto saturu, jo tā būtu vērtējama kā iejaukšanās tā redakcionālajā neatkarībā. Preses likuma 32. pants paredz administratīvo atbildību par tādu apstākļu radīšanu, kuri žurnālistiem traucē vai pilnīgi atņem iespēju pildīt Preses likumā paredzētos žurnālista pienākumus.

Šajā tiesvedībā nav piemērojamas Senāta 2012. gada 17. oktobra spriedumā lietā Nr. 637/2012 izteiktās atziņas, uz kurām atsaucās apgabaltiesa, jo tajā pastāvēja būtiski atšķirīgi faktiskie apstākļi, proti, raidījuma veidotājs nebija neatkarīgais producents.

Tādēļ elektronisko plašsaziņu līdzeklis nevar nedz uzņemt atbildību par neatkarīgā producenta veidotu saturu, nedz arī proporcionāli vienādi dalīt risku gadījumos, ja neatkarīga producenta veidotais un izplatītais saturs ir jāatsauc vai jālabo.

[4.2] SIA „All Media Latvia” nepamatoti noteikts atbildētājas statuss lietā, jo tā nevar būt civiltiesiski atbildīga par citas personas – neatkarīgās producentes – īstenoto tiesību aizskārumu. Arī pati tiesa šajā jautājumā ir pretrunīga, jo, no vienas puses, mantiskā kaitējuma atlīdzināšanas pienākumu uzliek tikai neatkarīgajai producentei, taču, no otras puses, atzīst abu atbildētāju pienākumu atlīdzināt prasītāja tiesāšanās izdevumus.

Tā kā spriedums skar SIA „All Media Latvia” tikai tiktāl, ciktāl tai rastos pienākums pret SIA „RED DOT MEDIA” tehniski izplatīt tās sagatavoto ziņu atsaukumu, tā bija pieaicināma vienīgi trešās personas statusā.

[4.3] Ja apstiprinājumu negūst kasācijas sūdzības argumenti par nepareizu materiālo tiesību normu piemērošanu, tiek izteikts lūgums pieņemt lēmumu iesniegt Satversmes tiesai pieteikumu par Civillikuma 2352.¹ panta pirmās daļas, likuma „Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem” 21. panta pirmās daļas pirmā teikuma un piektās daļas pirmā teikuma, kā arī EPLL 50. panta pirmās daļas pirmā teikuma atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. pantam, 92. panta pirmajam teikumam un 100. pantam tiktāl, ciktāl minētās normas neparedz pieprasīt atsaukt nepatiesas, godu un cieņu aizskarošas ziņas no ziņu veidotāja, kurš atbilst neatkarīga producenta statusam.

[5] Prasītājs par kasācijas sūdzību sniegtajos paskaidrojumos norāda, ka kasācijas sūdzību neatzīst.

Motīvu daļa

[6] Pārbaudījis sprieduma likumību attiecībā uz personu, kura to pārsūdzējusi, un argumentiem, kas minēti kasācijas sūdzībā, kā to noteic Civildomas likuma 473. panta pirmā daļa, Senāts atzīst, ka pārsūdzētais spriedums ir atceļams daļā par tiesāšanās izdevumiem un šajā daļā lieta nododama jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

[7] Senātam jāatbild uz tiesību jautājumu par elektroniskā plašsaziņu līdzekļa pienākumu atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja nepatiesas, prasītāja godu un cieņu aizskarošas ziņas ietvertas neatkarīgā producenta veidotajā raidījumā.

[7.1] Sniedzot Civildomas likuma 41. panta pirmās daļas pirmā teikuma normas iztulkojumu kopsakarā ar Civildomas likuma 1. panta pirmo daļu un 127. panta pirmo daļu, Senāts secināja, ka no tām izriet tiesas izdevumu atlīdzināšanas jēga un mērķis – izdevumi par tiesvedības procesu ir jāmaksā tam, kurš ir vainojams šo izmaksu radīšanā. Tāpat Senāts ir norādījis, ka parasti atbilstoši prasības tiesvedības būtībai atbildētājs lietā būs vainojams prasītāja tiesību aizskārumā. Tomēr ir atsevišķi izņēmuma gadījumi, kad persona, kura ir atbildētāja statusā, nav vainojama prasītāja tiesību aizskārumā, piemēram, kad persona var iegūt kādu mantisku labumu tikai prasības kārtībā un kad šī labuma iegūšana ir atkarīga vienīgi no paša prasītāja izvēles un rīcības, nevis no atbildētāja. Civildomas likuma 41. panta pirmās daļas pirmajā teikumā ietvertā tiesību norma nav piemērojama gadījumos, kad persona, kura ir atbildētājas procesuālajā statusā, nav aizskārusi prasītāja tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses un nav devusi iemeslu prasītājam prasības celšanai (sk. *Senāta 2018. gada 29. janvāra sprieduma lietā Nr. SKC-48/2018, ECLI:LV:AT:2018:0129.C04057015.1.S, 14.2. punktu*).

Kaut arī minētās atziņas izteiktas vienīgi attiecībā uz tiesas izdevumiem, jāsecina, ka arī tiesāšanās izdevumu atlīdzināšanai ir identiska jēga un mērķis, proti, to atlīdzināšanas pienākums uzliekams lietas dalībniekam, kurš ir vainojams šo izmaksu radīšanā.

[7.2] No EPLL 1. panta 7. un 13. punkta legāļdefinīcijām izriet, ka neatkarīgais producers veido filmas, reklāmu, atsevišķus radio, televīzijas raidījumus, turpretī vienīgi elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim ir tiesības veikt šo raidījumu apraidi vai retranslāciju.

Ievērojot minēto, tiesa pamatoti secinājusi, ka atbilstoši Civillikuma 2352.¹ panta pirmās daļas, likuma „Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem” 21. panta pirmās daļas pirmā teikuma un piektās daļas pirmā teikuma, kā arī EPLL 50. panta pirmās daļas pirmajam teikumam, lai novērstu prasītāja tiesību aizskārumu un nodrošinātu sprieduma izpildāmību, pastāv pamats uzlikt pienākumu atsaukt nepatiesas ziņas arī elektroniskajam plašsaziņu līdzeklim. Līdzīga atziņa judikatūrā ir izteikta arī attiecībā uz gadījumiem, kad ziņu izplatītājs ir masu informācijas līdzeklis, norādot, ka uzlikt pienākumu atsaukt godu un cieņu aizskarošas ziņas var to izplatītājam, kas nozīmē, ka šādu ziņu izplatītājam ir jābūt lietā atbildētāja statusā (sk. *Senāta 2018. gada 22. februāra spriedumu lietā Nr. SKC-86/2018, ECLI:LV:AT:2018:0222.C33288114.1.S, 15. punktu*).

Vienlaikus pārsūdzētajā spriedumā kļūdaini bez ievēribas atstāts apstāklis, ka EPLL 33. panta pirmā daļa, kurā transponēts Direktīvas 2010/13/ES 17. pants, noteic audiovizuālo nacionālo elektronisko plašsaziņu līdzekļu pienākumu to veidotajās programmās ne mazāk kā desmit procentus no visa raidījumu un raidlaika kopapjoma nedēļas laikā, izņemot ziņas, sporta sacensības, spēles, reklāmu, televīzijas veikalu un televīzijas veikalu skatlogu, paredzēt neatkarīgo producentu sagatavotiem raidījumiem. Šāda regulējuma mērķis Direktīvas 2010/13/ES preambulas 68. apsvērumā tiek skaidrots kā jaunu televīzijas raidījumu avotu, jo īpaši mazo un vidējo uzņēmumu veidošanās veicināšana.

Tas nozīmē, ka elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim ir likumā noteikts pienākums izplatīt arī neatkarīgā producenta raidījumus, ko tas pats nav veidojis, un kā saturu tas nevar ietekmēt. Minētais apsvēruma savukārt veido būtiski atšķirīgu apstākli no Senāta 2012. gada 17. oktobra spriedumā lietā Nr. SKC-637/2012, uz kuru atsaukusies apgabaltiesa, aplūkotā dzīves gadījuma, jo attiecīgajā lietā ziņu izplatītājam nebija šāda pienākuma.

Tā kā priekšnoteikums atsaucies izmantošanai uz konkrētas lietas atziņām kā judikatūru ir pietiekama faktisko un tiesisko apstākļu līdzība ar izšķiramās lietas apstākļiem, secināms, ka pārbaudāmā sprieduma motīvu daļa liecina par apelācijas instances tiesas kļūdainu izpratni par judikatūras izmantošanu.

[7.3] Konkrētajā gadījumā nav šaubu, ka prasītāja tiesību aizskārumu radīja tieši nepatiesu, godu un cieņu aizskarošu ziņu izplatīšana, ko veica elektronisko plašsaziņu līdzeklis. Vienlaikus apstākļos, kad ziņu sagatavotājs ir neatkarīgais producers, tieši tas ir vainojams aizskārumā, ko radīja tā sagatavotajā raidījumā ietvertās nepatiesās, godu un cieņu aizskarošās ziņas, kuras elektronisko plašsaziņu līdzeklim ir likumā noteikts pienākums izplatīt.

Tādēļ šādos faktiskajos apstākļos elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim kā ziņu izplatītājam nav Civilprocesa likuma 41., 42. un 44. panta tiesiskajā regulējumā noteiktais tiesāšanās izdevumus atlīdzināšanas pienākums, jo šāda nasta gulstas vienīgi uz līdzatbildētāju (neatkarīgo producentu), kurš ir vainojams prasītājam nodarītajā tiesību aizskārumā.

Ievērojot minēto, secināms, ka tiesa, uzliekot tiesāšanās izdevumu atlīdzināšanas pienākumu ne tikai neatkarīgajam producentam, bet arī elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim – SIA „All Media Latvia” –, ir pieļāvusi būtisku procesuālo tiesību pārkāpumu, kas ietekmēja sprieduma pareizību daļā par tiesāšanās izdevumiem. Minētais ir pamats sprieduma atcelšanai daļā par tiesāšanās izdevumiem.

[8] Tā kā spriedums tiek daļā atcelts, saskaņā ar Civilprocesa likuma 458. panta otro daļu SIA „SORAINEN ZAB” ir atmaksājama drošības nauda 300euro, kuru tā veikusi SIA „All Media Latvia” vietā (sk.*lietas 2. sējuma 110. lapu*).

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474. panta 2. punktu, Senāts

nosprieda

atcelt Kurzemes apgabaltiesas 2025. gada 16. janvāra spriedumu daļā par tiesāšanās izdevumiem un šajā daļā nodot lietu jaunai izskatīšanai Kurzemes apgabaltiesā;

atmaksāt SIA „SORAINEN ZAB” drošības naudu 300euro (trīs simti euro).

Spriedums nav pārsūdzams.

Senatore S. Osipova Senatore M. Senkāne Senatore K. Zīle